

22. LECKE: A REFORMÁTUS ISTENTISZTELET

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Az istentisztelet:

Az istentiszteleti cselekvés során az Istenben hívő emberek közössége szent helyen, szent időben, szent szavak révén találkozik Istennel. Az istentisztelet egy olyan történet, amely során Istentől kiindulva történik valami, elhangzik valami, ez megérkezik az emberhez, majd az ember válaszol szóval vagy tettel erre a történetre. Ez az esemény ünnep, a mindennapoktól elkülönítve történik, Isten választott szolgája révén.

Református istentisztelet:

A református istentisztelet középpontjában Isten Igéje áll. A kijelentett, hirdetett, írott ige. Jézus Krisztus Szentlelke által van jelen az istentiszteleten. Lelke által magyarázza az igehirdető az írott Igét.

A református istentiszteletet Isten szava fogja át. Köszöntéssel kezdődik, Isten kegyelmének a hirdetésével és áldással végződik.

Az imádságokat a gyülekezet nevében a lelkész mondja el. Ezeknek az imádságoknak megszabott a műfaja.

A vasárnap délelőtti istentisztelet elemei:

1. **Köszöntés:** A lelkipásztor Isten nevében köszönti a gyülekezetet. Az első szó, ami elhangzik az istentiszteleten: az Istené. A gyülekezet fennáll.
2. **Kezdő ének:** Egy versszakot állva énekel a gyülekezet. Ez az ének Isten dicsőítéséről szól.
3. **Főének:** Az igehirdetés és textus tartalmához kapcsolódó ének, több versszakot énekel általában a gyülekezet.
4. **Fohász:** Isten segítségül hívása általában bibliai idézettel.
5. **Igeolvasás (Lekció):** Hosszabb bibliai szakasz, amely vagy a textus szövegkörnyezete vagy pedig olyan bibliai szakasz, amely illusztrációkért, magyarázatként szolgál a textushoz.
6. **Imádság:** Az istentisztelet elején elhangzó imádság az úgynevezett prófétai imádság. A lelkipásztor a gyülekezet nevében szólítja meg Istent. Az istentiszteleten elhangzó imának kötöttek az elemei. A kezdő imádságban mindenképpen lenni kell:
 - magasztalás, dicsőítés,
 - bűnbánat, bűnbocsánatkérés,
 - Szentlélekhívás.

Ha nem átlagos vasárnapi istentiszteletről van szó, akkor a kezdő imában erre lehet utalni. (Pl. karácsony) A kezdő imádság gondolataiban előkészíthet az igehirdetés témájára.

7. **Igehirdetés előtti ének:** Egy versszak általában. Szentlélekhívás, öröm kifejezése, textushoz, üzenethez kapcsolódik.
8. **Textus:** Egy vagy több bibliai vers, melyet az igehirdetés alapját képezi. Általában fennállva hallgatja meg a gyülekezet.
9. **Igehirdetés:** A lelkipásztor a textus alapján hirdeti Isten üzenetét. Az igehirdetésben a felkészülés során megértett üzenet mondja el. A reformátori tanítás szerint Isten Igéjének hirdetése Isten igéje. Az igehirdetést a lelkipásztor a biblia eredeti szövegét tanulmányozva fogalmazza meg.
10. **Ima:** Az istentisztelet végén az úgynevezett papi hangzik el. A lelkipásztor a gyülekezet nevében kéri Istent. Ez az ima átvezeti a gyülekezetet az igehirdetésből a mindennapi életbe. Ennek az imának a része a másokért való könyörgés.
11. **Úri imádság:** A Jézustól tanult imádságot együtt fennhangon mondja a gyülekezet.
12. **Hirdetések:** A gyülekezeti étellel kapcsolatos információk megosztásának az alkalma. Az adakozásra is ekkor lehet felhívni a gyülekezet figyelmét.
13. **Ének:** A záró ének általában több versszakos ének, amely tartalmában bátorító.
14. **Áldás:** Az istentiszteleten az utolsó szó Istené, ez az áldás.

Adakozás helyi szokástól függ. Lehet: bejövételkor és áldás után is.

Az istentisztelet végén általában kézfogással búcsúzik el a lelkipásztor a tagoktól.

A sákramentumos istentiszteleteken természetesen kibővül a liturgia. A keresztelés az istentisztelet elején, az úrvacsorai liturgia a végén van. Teljesnek azt az istentiszteletet nevezzük, amikor mind a két sákramentummal él a gyülekezet.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A hittanórán részt vevő gyermekek egy része részt vett már (vagy folyamatosan részt vesz) istentiszteleteken. Így számukra ismerős lesz több gondolat és elhangzó fogalom. De sajnos vannak olyan hittanosok is, akik még abszolút nem vettek részt (vagy minimális módon) istentiszteleten. Éppen ezért az istentiszteletről szóló órának nem célja pusztán az istentisztelet részeinek megismertetése. Sokkal inkább figyelemfelkeltés, érdeklődés felébresztése, hívogatás álljon a középpontban.

Az ötödikesek több gyülekezetben még a gyermek-istentiszteletet látogatják. Mivel általában annak nincsenek mindenhol azonos részei, ezért lehetőleg élménybeszámolókat kérjük a gyerekektől.

Jó, hogyha az óra a száraz liturgiai fogalmak helyett a lényegre: az Istennel való találkozás alkalmára tevődik.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által

<p>feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje fel a tankönyvi táblázat alapján az istentisztelet főbb részeit. ○ Tudjon segítséggel megnevezni néhány különleges istentiszteletet. ○ Tudja segítséggel értelmezni és meg tanulni a lecke Igéjét: 2Mózes 20,8 	<p>kezdemenyezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: • Tudja elmondani segítséggel/önállóan, hogy mit jelenthet az istentisztelet a keresztyén ember számára. • Fogalmazza meg az istentisztelet részeit. • Tudjon pár gondolatot mondani a Jézus korabeli istentisztelet jellemzőiről. • Mondjon néhány hasonlóságot/különbséget a Jézus korabeli istentisztelet és napjai istentiszteletének összehasonlításáról a tankönyvi táblázat alapján. • Tudja önállóan értelmezni és memorizálni a lecke Igéjét: 2Mózes 20,8
--	---

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Az istentisztelet az Istennel való találkozás alkalma

Kognitív cél: A református istentisztelet főbb részeinek megismertetése és annak tudatosítása, hogy az istentisztelet az Istennel való találkozás alkalma.

Affektív cél: Az istentisztelet érzelmi hatásának jellemzői: Annak a feltárása, hogyan lehet feltöltődés egy istentisztelet és az Istennel való találkozás alkalmi.

Pragmatikus cél: Hívogatás a gyülekezet alkalmaira. Lehetőség szerint annak a segítése, hogy akár egy közös istentiszteleten részt vegyen a csoport.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	1. Beszélgetés: Az iskolával kapcsolatban levő vagy elérhető távolságban levő templomba menjünk át ezen az órán, járjuk be a teret, nézzük meg a tornyot, szószéket, padokat, orgonát, stb., és ott helyben beszéljük, beszélgessünk az istentiszteletről. Ha lehet, ott tartsuk az órát.	Közös beszélgetés vagy csoportmunka Megjegyzés: ahol nincs lehetőség rá, ott akár képeket is vehetünk.
Feldolgozási javaslat	1. Munkalap:	

	<p>Vigyenek magukkal egy munkalapot a következő kérdésekkel, amelyekre igyekezzenek a templomban választ kapni (természetesen a kérdéssor bővíthető, szűkíthető):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hány éves a templom? • Milyen magas a torony? • Mi van a templom tornyán? • Mire használják a szószéket? • Miért vannak a templom padjai a szószék felé forgatva? • Mi az a Mózes szék? • Mire való az Úr asztala? (beszélgetés keresztelőről, úrvacsoráról) <p>2. Aranymondás: „Emlékezz meg a nyugalom napjáról, és szenteld meg azt! (2Móz 20,8)</p> <p>3. Énekjavaslat: A diákok által választott ének a Református énekeskönyvből</p>	Munkafüzet
Munkáltatás	Munkafüzet feladatai	Tankönyv Drámajáték
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

<http://rpi-feladatbank.reformatus.hu>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 82-84. oldal

A képen látható:

Montázs, mely templomot formáz

Órák rajzai

A szöveg: A nyugalom napjának megszentelése. Az istentisztelet ideje.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Mit formáz a montázs?

- Olvass a montázs képei között! Milyen részletek láthatók? Mire figyelmeztetnek ezek a képelemek?

2. Szövegelemzés

- Nézd meg a táblázatot! Hogyan szentelték meg Jézus korában a nyugalom napját? Most hogyan történik ez?
- Mivel szoktál kikapcsolódni vasárnaponként? Hogyan szoktál pihenni?
- Miért van szükségünk a pihenésre?
- Miért megyünk vasárnap a templomba?
- Mit jelent az istentisztelet? Mondd el a tapasztalataidat!
- Te hogyan szoktad megtisztelni Istent?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Emlékezz meg a nyugalom napjáról, és szenteld meg azt!”

- Mire emlékeztet ez az Ige?
- Mit jelent számodra?
- Mit jelent az, hogy megszenteled a nyugalom napját?
- Miért van erre szükségünk?

Mindenképpen kérjük a gyermekeket, hogy vegyenek részt gyermek- és felnőtt istentiszteleten, amiről hozzanak tapasztalati beszámolókat. Ehhez jól használható a Mf. 1. sz. feladata.

Ha nem a gyülekezeti teremben/templomban tartjuk az órát, akkor a 3. sz. feladat feladható már az előző órán házi feladatként. Így lehet az ottani tapasztalatokkal kezdeni az órát.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 89. zsolt. 1. 3. 7. verse: Az Úrnak irgalmát... (+BS)

Református énekeskönyv: 100. zsolt. E földön ti minden népek...

Református énekeskönyv: 150. zsolt. Dicsérjétek az Urat! (+BS)

Református énekeskönyv: 162. dics. 1. 3. 6. 8. verse: Ím bėjöttünk...

Református énekeskönyv: 195. dics. Áldjuk Istent végével...